

postzegels en west - vlaanderen

Deze bijdrage gaat over het «partikularistisch» West-Vlaanderen... Alleen al om de vele kaartjes die gedurende het seizoen van en naar de kust verzonden worden kunnen we belang stellen in postzegels en wat ze ons vertellen.

Als dit nummer van de «Kinkhoorn» zal verschijnen, zullen sinds 1949 om en bij de 1582 Belgische postzegels in een respectabele verzameling ondergebracht zijn. 1582 postzegels sedert in 1849 met deze lukratieve bezigheid werd begonnen. De Westvlaming haalt zijn kritische neus op voor dit indrukwekkend cijfer en bekijkt alleen die 82 met genoegen of fierheid. Inderdaad van deze 1582 (tel het voor alle zekerheid eens na!) zijn er volgens onze (subjectieve) criteria 82 gewijd aan Westvlaamse personaliteiten, monumenten, landschappen of gebeurtenissen. Onze keuze kon niet anders dan subjectief zijn. De ene verzamelaar zal de «Kruisdistel der duinen» (1949 - 65 c) wél, de andere niet als een Westvlaams zegel beschouwen. Moeten we anderzijds de zegel gewijd aan de vlasnijverheid (1968) ja, dan nee, in onze Westvlaamse thematiek opnemen? Ook hier weer, zoals in elke thematische verzameling bestaat er een grote mogelijkheid om eigen persoonlijke smaak te laten gelden. Wij hielden het nogal «streng».

Het moest tot 1915 duren - en toen waren er reeds honderdveertig Belgische postzegels verschenen, - eer men West-Vlaanderen filatelistisch ontdekte. De «HALLEN VAN IEPER» (1) was het eerste Westvlaamse onderwerp dat onze correspondentie sierde. Uit wat volgt zal men trouwens kunnen opmaken dat Ieper, naast Oostende en Brugge zeker niet mogen klagen. Zij kregen respectievelijk zes, tien en zesentwintig zegels uit de tot nu toe verschenen productie.

In dezelfde bovengenoemde reeks verschenen de twee gekende zegels «KONING ALBERT TE VEURNE» (2, 3). Ook de vierde Westvlaamse zegel was een leperling: de «MEENSE POORT» (4). In dezelfde Anti-teringreeks van 1929 komt ook «BRUGGE'S GROEN-KAAL» (5) voor. Het volgend jaar kwam in deze reeks het «KASTEEL VAN WIJNENDALE» (6) aan bod.

Met PETER BENOIT (7) in 1934 krijgen we een van de eerste Westvlaamse groten in beeld. In 1938 verschijnt de voor die tijd zeer mooie zegel MONUMENT KONING ALBERT TE NIEUW-POORT (8), als achtste in de eerste vijfhonderd van de Belgische productie (1,8 %). Niemand zal het ons kwalijk nemen als we het schilderij van MEMLING (9) als een Westvlaams beschouwen.

Men is de kustprovincie in 1939 klaarblijkelijk goed genegen. In de anti-teringsreeks van dit jaar figureren de belforten van BRUGGE (10) en VEURNE (11). Oorlog. Winterhulp. In de eerste reeks zit op een achtergrond van Brugse kant het WAPEN VAN BRUGGE (11). Deze reeks keert kort daarop in een ander kleurtje met dezelfde onderwerpen terug en zo hebben we nogmaals BRUGSE KANT (12). In 1941 krijgen we de reeks «Historische portretten» waar wij persoonlijk graag FILIPS DE GOEDE (13) en KAREL DE STOUTE (14) uit pikken, al ware het maar om hun belangrijke restauraties aan het Brugse Prinsenhof en het Slot van Male. In de antitering van 1942 vinden we de afbeelding van SIMON STEVIN (15). In de Winterhulpreeks 1942 komen drie afbeeldingen van XVe eeuwse houtsculptuur St.-Maarten voorstellend. Het origineel van het beeldje bevindt zich in het GRUUTHUUSE-MUSEUM (16 - 17 - 18). In de laatste Winterhulpreeks (1943) zien we de kerk van KORTRIJK (19) en deze van LOPPEM (20).

De bevrijding is er nog niet en dus is er nog net de tijd om begin 1944 een reeks ten voordele van de krijsgeslagenen uit te geven. Hier werd aan JAN VAN EYCK (20) en Jacob van MAERLANT (21) gedacht. In hetzelfde jaar krijgen we nog TIJL EN NELE (22) boven een polderlandschap zwevend. De wapenschilden van de provincies in de anti-tering van 1945 zijn echt niet om te gillen. WEST-VLAANDEREN (23) kreeg de groene 10 c.

Eindelijk in 1946 zien we een eerste reeks van drie, volledig aan een Westvlaams evenement gewijd, t.g.v. de 100ste verjaardag van de lijn OOSTENDE-DOVER (24 - 25 - 26). In de reeks Middeleeuwse vorsten (1946) zijn er

weer twee die onmisbaar met de geschiedenis van Brugge verbonden zijn: Robrecht VAN JERUZALEM (27) en Boudewijn VAN CONSTANTINOPEL (28). Wij aanvaarden de discussie over deze laatste.

En weer OOSTENDE (29) met schild en sloep in de anti-tering van 1946. In de volgende reeks van M.E. vorsten, verschenen in 1947, prijkt het portret van FILIPS VAN DE ELZAS (30). Gaat het wapen van de provincie niet tot hem terug?

In 1948 wordt de nationale export gepropageerd en krijgen we tweemaal BRUGSE KANTWERKSTER (31) met op de achtergrond het BRUGSE BELFORT (32).

In 1949, het eeuwfeestjaar van de Belgische postzegel, wordt te Brussel driemaal aan West-Vlaanderen gedacht. Achtereenvolgens verschijnen: de postzegel met GERARD DAVID (33), GUIDO GEZELLE (34) en nog eens FILIPS DE GOEDE in de antiteringreeks. Even mediteren...

In honderd jaar verschenen achthonderd twee-en-twintig zegels. Hiervan waren vier en dertig aan Westvlaamse personaliteiten, monumenten, evenementen of landschappen gewijd, d.i. 4,13 % (tegen 1,8 % in 1938).

In 1950 komt slechts één zegel in ons Westvlaams album: het SANA VAN SIJSELE (35).

ZEEBRUGGE (36) komt voor in de toeristische reeks van 1953. Het volgend jaar moet de filatelistische Kommissie West-Vlaanderen erg gunstig gezind

zijn. Een reeks van zes gewijd aan BRUGGE'S BEGIJNHOF (36 - 42) en de drie OOSTENDSE ROTARY'S (43 - 45). Twee door de verzamelaars gewaardeerde reeksen. (De «petit-histoire» ervan gaan we hier niet uit de doeken doen).

Een zegel uit 1955 dat aan de aandacht zou kunnen ontsnappen is de rode 20 c uit de reeks keizer Karel. Bij de wieg van het kleine prinsje staat als fiere vader FILIP DE STOUTE (46). Het is de enige van onze vorsten die te Brugge geboren werd en tevens de eerste Europese heerser, die heerste over Amerika (erfdeel van zijn schoonvader Ferdinand van Aragon).

Het duurt twee jaar voor men te Brussel nog eens aan West-Vlaanderen denkt. Maar we mogen dan ook niet klagen. In de kulturele reeks krijgen RODENBACH (47), HOSTE (48) geboren te Tielt, en PERMEKE (49). Ook ZEEBRUGGE (50) komt nog eens aan de beurt. Op de rode 2 fr. zet Leopold I voet op de WESTVLAAMSE BODEM (51). Het jaar eindigt met de antiteringsreeks, waar de Brugse O.L.V. MET DE INKTPOT (52) uit de gevel van het stadhuis een onderkomen vindt. In het volgend jaar - 1958 - is de helft van Westvlaamse herkomst. We bewonderen er het PORTRET VAN MEVROUW VAN EYCK (53), de ROEIER (54) van Ensor en St.-DONATIAAN (55), patroon van het Westvlaams diocesis. In de traditionele antiteringsreeks krijgen we nog VEURNE'S BOETPROCESSIE (56). Ook in de kulturele reeks loopt de kustprovincie met het leeuwenandeel weg: FILIP DE GOEDE (57), KAREL DE STOUTE (58) die het Luikse perron naar Brugge bracht, MAXIMILIAAN VAN OOSTENRIJK (59), gevangen door de Bruggelingen, FILIP DE SCHONE (cfr. supra) (60) en het WAPEN VAN FILIP DE SCHONE (61). Inderdaad, onze keuze kan als subjectief doorgaan. Maar de auteur is een van die partikularistische Westvlamingen met imperialistische neigingen...

Het jaar eindigt andermaal met de antiteringsreeks waar het KATTEFEEST te IEPER (62) gevierd wordt. In 1961 verschijnen twee schilderijen: één van MEMLING (63) en één van PERMEKE (64), doch 1962 is het jaar van de monumenten met het SLOT VAN

MALE (65), de HALLEN VAN IEPER (66) en de MENENPOORT (67) van dezelfde stad.

Waarschijnlijk oordeelt Brussel dat het nu welletjes is geweest, want het duurt twee jaar en vier maand voor we nog iets van of over West-Vlaanderen horen of zien. Op 16 mei 1964 verschijnt DUIZENDJARIG OOSTENDE (68). Ook de Brugse musea worden af en toe bedacht en in de reeks «500ste verjaardag van Rogier van der Weyden» zien we de copie van het portret van FILIP DE GOEDE (69). Hier stellen we nog eens vast, hoe subjectief een verzameling «West-Vlaanderen» kan uitvalen. Op de zegel staat het portret berustend in het Louvre. Te Brugge hangt slechts een copie. Moeten we die zegel nu als een «Westvlaming» beschouwen? In dezelfde reeks zit nog een KAREL DE STOUTE (70).

In 1965 komt slechts één zegel van de pers die voor onze collectie geschikt is: «TALBOT HOUSE» met het wapen van POPERINGE (71). En het duurt tot 1967 een men nog eens de kijker op de kustprovincie richt. In dit jaar verscheen de flora van de WESTHOEK (72), OOSTENDE (73) en een toeristische zegel gewijd aan IEPER (74).

Een zegel dat we echt wel graag als een Westvlaams beschouwen is dit t.g.v. de Britse week met de afbeelding van MARGARETA VAN YORK (75) die te Damme trouwde met Karel de Stoute en een niet miskenbare invloed uitoefende op de XVde eeuwse betrekkingen tussen Vlaanderen en Engeland (Wolhandel). Van wol naar VLAS (76) is het maar een stap. Is de vlasindustrie nu tipies Westvlaams ja of nee?

Op 4 september 1967 krijgt de Lodewijk de Raetstichting haar «MAXIMILIAAN VAN OOSTENRIJK» (77) van 1 fr. 1968 was weer een topjaar. «WERVIK» (78) bestaat tweeduizend jaar en viert dit met een verzorgd zegel waarop een romeinse vondst wordt afgebeeld.

Op initiatief van de plaatselijke VTB-afdeling en Heemkundige Kring St.-Guthago verschijnt na twee jaar aandringen en daadwerkelijke raad en steun van Minister Jan Piers, het prachtige postzegel van «LISSEWEGE» (79), dat nog hetzelfde jaar uitverkocht is (oplage 10.500.000!) en bekroond

als het mooiste zegel van 1969. De plaatselijke afdeling organiseerde de «eerste-dag-verkoop» en staat de opbrengst integraal af aan de kerkfabriek ter restauratie van de monumentale kerk. Het «symbolisch» sommetje wordt zeer diskreet en met het meeste stilzwijgen aanvaard. Van officiële zijde wordt diskreet te verstaan gegeven, dat de put geboord is... maar geen enkele officiële instantie acht het nodig te putten! Het jaar besluit met een «KONING ALBERT TE BRUGGE» voor één frank (80).

In 1969 verschijnt ten bate van UNICEF een reeks postzegels waarvan de zegel van 3 fr. getekend werd door de vijfjarige kleuter Patric Claes uit Knokke (81). Deze internationale geselecteerde tekening zullen de Westvlamingen wel weer als iets van hen opeisen. Kom, gun het hen. En de 82ste zegel is gewijd aan VEURNE...

Besluiten treffen? Doe ik niet...

Niets liegt beter dan een statistiek. Mijmer zelf maar een beetje filatelist, toerist naast de kachel.

Dichte een ander nu een wijs...

Schrijf een ander geïnteresseerd lezer-filatelist een dergelijke bijdrage over zijn provincie. Liefst zo chauvinistisch-provinciaal mogelijk. Anders doe ik het wel, en dan wordt het zeker niet goed.

Johan Ballegeer.

Stort vandaag nog

100 fr. op

postrekening 1063.99

van Publigrafik p.v.b.a.

te Oostende, en U

ontvangt gedurende

één jaar (twaalf

nummers) «De Kinkhoorn».

